

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XII. Homo per peccatum originale factus est debilior ad bonum, &
ad malum proclivior, quàm si conditus esset in statu natura puræ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

tas habet) sive non esset, quod nonnulli errantes opinantur, scilicet Pelagiani. En verba ipsius: *Frustrà de illius libri mei venustate prescribitur, ne agam causam, sicut debeo agere, parvulorum. Si enim, id est, dato, non concessio, quòd quando libros de lib. arb. Laicus cepi, Presbyter explicavi, adhuc de damnatione infantium non resuscitantium, & de resuscitantium liberatione dubitarem; nemo, ut opinor, esset tam injustus, atque invidus, qui me proficere prohiberet, atque in hac dubitatione remanendum mihi esse judicaret. Cùm verò rectius posset intelligi, non me propterea de hac re dubitasse credi oportere (nota bene) quia hi contra quos mea dirigebatur intentio, sic mihi visum sunt refellendi, ut sive pena esset peccati originalis, quòd veritas habet, sive non esset, quòd nonnulli errantes opinantur; nullo modo tamen, quam Manicheorum error inducit, duarum naturarum, boni scilicet & mali, permixtio crederetur. Absit ut causam parvulorum sic relinquamus, ut esse nobis dicatur incertum (iterum nota) utrum in Christo regenerati, si moriantur, parvuli transeant in aeternam salutem; non regenerati autem transeant in mortem secundam. Quoniam quòd scriptum est: per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines pertransiit; aliter rectè intelligi non potest: nec à morte perpetua, quæ iustissimè est retributa peccato, liberat quemquam pusillorum atque magnorum, nisi ille, qui propter redimenda & originalia & propria nostra peccata mortuus est, sine ullo originali proprio peccato. Tam ergo falsum est Augustinum dubitasse de morte secunda (id est pena aeterna corporis & animæ, uti explicat l. 3. de Civit. Dei c. 10.) parvulorum non regeneratorum, quàm quòd dubitaverit de salute regeneratorum.*

198 Nec tertium quidquam habet soliditatis: dum enim penam eorum omnium mitissimam dicit, hoc non dicit absolute, sed respectivè ad adultos, qui propter actualia (propria voluntate commissa) damnantur. Dum autem dicit se non audere dicere, damnatis parvulis melius esse non nasci quàm nasci, hoc præ modestia dicit, quia verba Christi de Juda, „ Bonum erat ei, si natus non fuisset „ homo ille, „ non audeat ad parvulos extendere, ad quos ea non extendit Christus, ne conditionem parvulorum conditioni Judæ parificare videretur. Absolute tamen loquendo non dubitavit Augustinus, melius esse non nasci, quàm damnari, vel solà penam damni, in aeternumque detineri sub potestate diaboli in carcere inferni (quod fides habet) cùm vel sola pena damni (juxta ipsum, aliosque Patres) longè gravior sit penam sensus.

199 Nec quartum quidquam habet roboris: quia Augustinus q. 9. in Josue per ignem sine Scripturæ auctoritate non intellexit lapidationem; sed à Josue spiritu prophético intellectam dixit. *Quòd (inquit) alius quisquam non facile potuit, quia Scripturæ verba in sensu proprio*

Tom. I.

intelligenda sunt, dum nihil in contrarium cogit, (uti cogit in facto Josue) alias (ut supra dixi) ex Scriptura demonstrari non posset, adultos peccatores igne propriè dicto in inferno cruciandos.

CAPUT XII.

Homo per peccatum originale factus est debilior ad bonum, & ad malum proclivior, quàm si conditus esset in statu natura puræ.

NON solum in altera, sed & in præsentī vita peccatum originale puniri, fide certum est, quæ docet, mortem corporalem effectum esse peccati originalis; per unum namque hominem peccatum intravit in hunc mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines pertransiit. Rom. 5. Tridentinum quoque sess. 5. can. 1. definit, totum Adam per illam prævaricationis offensam, secundum corpus & animam, in deterius commutatum esse. Et can. 2. *Ad prævaricationem... mortem & penas corporis (morbos scilicet, & innumeras quibus subjacemus miseria) in omne genus humanum transfudisse.* Duo proinde genera sunt peccatorum, seu effectuum peccati originalis in hac vita; alia namque ad corpus spectant, scilicet mors, & alia miseriae corporales; alia ad animam, scilicet quatuor animæ vulnera, ignorantia, malitia, infirmitas, concupiscentia, quæ quatuor correspondent animæ potentis, per originale peccatum in deterius commutatis; ignorantia intellectui, malitia voluntati, infirmitas appetitui irascibili, concupiscentia appetitui concupiscibili. De quatuor istis vulneribus quia satis superque egimus p. I. c. 27. circa ea solum superest discutiendum, an vulnera ista majorem in homine inordinationem non causent, quàm quæ includitur in privatione justitiæ originalis, sive an per ea homo solum privatus sit donis gratuitis (gratuito scilicet justitiæ originalis dono, per quod ratio dominium habebat in omnes animæ potentias) an insuper læsus in naturalibus?

Pelagiani (uti refert Augustinus l. 1. ad Bonifac. c. 2.) & Semipelagiani (uti refert Prosper contra Collat. c. 7.) docuerunt, liberum hominis arbitrium, post Adæ peccatum, mansisse illæsum in naturalibus, nec in iis fuisse vulneratum, sed solum spoliatum donis gratuitis. Molina quoque in Concordia q. 14. a. 3. disp. 3. docuit, genus humanum, post primi hominis peccatum, donis quidem supernaturalibus spoliatum fuisse, quòdque naturales vires ipsius eo destitutæ fuerint vigore, quem justitia originalis tribuebat; sed quòd eadem vires tales secundum se manserint, quales eas habituri fuisset, si in putis naturalibus conditi fuisset; quòdque proinde naturalia, sive in nobis, sive in Angelis, post peccatum integra manserunt. Hanc opinionem fusè refellit invictissimus divinæ

gratiæ contra Molinam Pugil Thomas de Lemos in Panoplia sua to. 1. tr. 1. de latione liberi arbitrii à cap. 3. ad 24. argumentis efficacibus demonstrans, per peccatum originale liberum hominis arbitrium fuisse non solum spoliatum gratuitis, sed verè latum in naturalibus. Et hanc veritatem c. 6. demonstrat esse traditam à S. Thoma. Cap. 10. traditam quoque à S. Augustino. Cap. 11. traditam à Concilio Tridentino. Cap. 12. traditam à Concilio Arausicano, Prospero, Fulgentio, & Gelasio Papa. Cap. 13. eandem probat ex communi Scholasticorum proloquio, per S. Scripturæ testimonium confirmato. Cap. 14. ex ignorantia & pronitate ad malum, quibus in natura pura infecti non fuisset. Cap. 15. ex rebellione potentiarum inferiorum adversus superiores. Cap. 16. & seqq. solidissimè respondet ad argumenta contraria.

202 Hac de re actum fuit in Congregatione X. de Auxiliis coram Clemente VIII. in qua cum Gregorius de Valencia sustinisset, quòd eadem liberi arbitrii vires essent in natura lapsa, quales in natura pura fuissent; in eam sententiam (ut refert celeberrimus Historicus l. 3. c. 13.) acriter declamavit Thomas de Lemos, ex eaque peccatum originale extinctum iri contendit. Unde in canonibus doctrinæ damnandæ, à Consultoribus jussu Pauli V. elaboratis, can. 1. sic habetur: *Dicere quòd, in statu natura lapsa, vires naturales liberi arbitrii eadem prorsus, seu tales secundum se in nobis sint, quales illas esse habituri, si homo fuisset conditus in statu merè naturali, ad finem tantum naturalem, quasi peccatum primi hominis non nisi in supernaturalibus nocuisset ejus posteris, adversatur doctrina in Ecclesia, tum olim contra Pelagianos, eorumque reliquias definita (in epistola scilicet Cælestini I. c. 4. & in Arausicano can. 13. & 25.) tum novissimè in Concilio Tridentino (sess. 6. c. 1. & can. 5.) confirmata, quando, agendo de vi natura, expressè tradit, liberum arbitrium viribus esse attenuatum & inclinatum. Et in Idæa Bulla ejusdem Pauli V. quam exhibet idem Historicus c. 1. dicitur, quòd universi homines, qui communi propagationis lege originem suam ex illo (Adam) trahunt, nascantur, non tantum spoliati gratuitis Dei donis, verum etiam vulnerati in bonis suis naturalibus. Quòdque in iis arbitrium voluntatis..... est infirmatum, attenuatum & vitiatum in sua naturali possibilitate, & inclinatione ad bonum.*

203 Bullam istam (quam laudatus Historicus exhibet, non ut authenticam, defectu legitimæ promulgationis; sed ut veritate Historicâ veram) à vitis in illo controversiarum genere minùs versatis delineatam fuisse, dicere non veretur Author epistolæ ad Abbatem quemdam, de nova Auxiliorum edenda Historia, sustinens, propositionem illam, *peccatum primi hominis solum in supernaturalibus nobis nocuit, esse D. Thomæ in 2. dist. 30. q. 1. a. 1. ad 3. aientis: Nec homo, nec Angelus, per*

peccatum aliquid naturalium amisit, vel in aliquo diminutus est. Sed ipsum de mala fide, verborumque D. Thomæ detractione vincit Historicus l. 4. c. 16. sic enim habet S. Thomas: Ad tertium dicendum, quòd bona naturalia dicuntur dupliciter, vel prout sunt in se considerata, secundum quod natura debentur ex propriis principiis: sic nec homo, nec Angelus per peccatum aliquid naturalium amisit, vel in aliquo diminutus est: quia Dionysius etiam integra dona naturalia in Angelis peccantibus permanere dicit. Vel secundum quod ordinantur ad finem ultimum: & hoc modo in utroque bona naturalia quidem diminuta sunt, non penitus amissa, in quantum uterque factus est minùs habilis, & magis distans à finis consecutione. Et propter hoc etiam homo gratuitis spoliatus dicitur, & in naturalibus vulneratus. Luc. 10. in Glossa. Idem habet l. p. q. 85. a. 1. aliisque locis à Lemosio citatis.

Cumque assertio ista basis sit ac fundamentum totius Augustiniana de medicinali gratia Christi doctrinæ, haud dubium quin suam illam doctrinam ex Augustino, & Discipulis ipsius, Prospero, Fulgentio, Gregorio, Anselmo, Bernardo, &c. derivaverit Angelicus Doctor. Augustinus namque l. de nat. & grat. c. 3. dicit, quòd naturæ possibilitas vulnerata, & sauciata fuerit. Idem dicit aliis locis à Lemosio laudatis: SS. Patres etiam, cum Augustino, cumque Scriptura passim insinuant, primum hominem non solum spoliatum, sed etiam vulneratum. Qui autem solum spoliatur suis vestibus, non propiè dicitur vulneratus. Ergo nec ille qui solum spoliatur justitiâ originali. Amplius proinde vult Scriptura, amplius Patres, amplius Concilia Arausicanum & Tridentinum, dum docent lib. arbitrium viribus attenuatum & inclinatum, & totum hominem in deterius commutatum. Unde ad sententiam assertionis nostræ ea Romana intelligit Ecclesia; uti colligitur ex meditata (licet non promulgata) illa Bulla Pauli V. laudatoque canone Consultorum ab eodem deputatorum; quibus dum detrahit Author epistolæ ad Abbatem, ipsi & ipsimet Paulo V. injurius est, quasi ad examen gravissimarum fidei difficultatum Consultores in istis controversiis minùs versatos elegerit.

Denique idipsum experientia demonstrat: cum experiamur rebellionem carnis adversus spiritum, quæ (cum sit contra naturam) non esset in homine non vitiatò; uti nec innata pronitas, sed capacitas dumtaxat ad malum; nec innatus spiritus superbiæ, pruritus curiositatis, imperuositas passionum, & ignorantia tanta, quantam experimur; siquidem, ultra privationem illustrationis supernaturalis, maximas experimur tenebras circa intelligentiam rerum naturalium, nosque sine difficultate magna & labore non intelligere pleraque, quæ juris sunt naturalis, quorum notitia homini in sua creatione impressa fuit ab Authore naturæ. Videatur Lemosius cap. 14. & 15.

ista demonstrans. Videantur & quæ dixi supra n. 83. & 84.

206 Si dicas, explicari non posse, quid sint à parte rei vulnera ista, à privatione justitiæ originalis distincta? An superaddant potentiis qualitatem aliquam pravam seu morbidam? An aliquid aliud? Respondeo non superadde- re: cum sufficienter intelligantur provenire ex indispositione & immutatione facta in corpore per peccatum originale; ex quo fit ut homo sit animâ magis tardus & hebes, atque ad percipiendam veritatem magis difficilis; magis autem facilis ad errorem, & in oblectamenta sensuum magis labilis & pronus, magis etiam vehementibus passionibus agitur, quàm si in puris naturalibus esset constitutus. Corpus enim quod corrumpitur, aggravat animam, atque ex vehementia affectionum corporalium variæ in animam proveniunt affectio- nes, præsertim accedente imaginatione, quæ plurimum dependet à corporis dispositione. Unde videmus eandem sæpè personam, dum benè valet, corpusque benè dispositum ha- bet, inclinatum esse ad jucunditatem; econ- trà dum corpus est indispositum. Hominem etiam vegetum, inclinatum esse ad audacia, & temeritatem in periculis, dum ea per ima- ginationem ipsi repræsentantur minora quàm sint; inclinatum econtrà ad timiditatem, dum infirmus est, & periculum aliquod magnum per imaginationem ipsi vivaciter repræsentatur. Denique sicut ex peccato actuali malitia seu pronitas ad malum nascitur demeritoriè & dispositivè; ita & ex peccato originali. De- meritoriè, quatenus peccator meretur, ut Deus interiùs exteriùsque ipsum deserat, us- que ad pronitatem peccandi: dispositivè, quatenus peccatum efficit ipsum habitualiter dispositum ad malum. Explicent Adver- sarii, quomodò in Paganis, justitiâ & gra- tiâ destitutis, dicta peccati vulnera augeantur per peccata actualia (quod profectò explica- re nequeunt per diminutionem gratiæ & jus- titiæ originalis, seu alterius doni supernatu- ralis) eodem modo nos explicabimus, quo- modò incipiant esse per peccatum originale.

CAPUT XIII.

Reselluntur qui nimium extenuant penas, seu effectus peccati originalis.

207 **V**aldè displicere Deo peccatum originale, satis demonstrant gravissimæ penæ ani- mæ & corporis, quibus Deus illud punit in hac vita. Ad quas si benè reflecterent, qui no- bilitum non conveniunt, adeò alieni non es- sent à sententia Patrum, quæ tradit infantes sine baptismo mortuos in altera vita puniri pœ- na sensûs: si enim tam graviter originale pec- catum, etiam dimissum, justè punit in præ- senti; quibus pœnis illud non dimissum in altera punire justè non poterit? Sed quemad- modum aliquibus non placet sententia Patrum

de pœna illa sensibili infantium; ita nec pla- cet sententia eorundem de animæ vulneribus, pœnisque corporalibus hujus vitæ. Placeret, si, in his quæ humano pensanda non sunt iudicio, sed divino, plus non tribuerent hu- manæ rationi, quàm Scripturæ & traditioni. Hinc enim fit, quòd sicut ipsis durum vide- tur, peccatum agnoscere in infantibus, qui nunquam usum habuerunt rationis, & adhuc durius, ipsos addici gehennalibus flammis; sic & durum videatur, eos ob originale pec- catum subijci dictis pœnis, seu effectibus, qui- bus voluntas ad varia inducitur peccata actua- lia, & ad damnationem finaliter sempiternam, nisi Dei misericordia, Christique gratia suc- currat.

Propterea ergo nonnulli effectus illos, ani- 208 mam concernentes, sic explicant, ut parum vel nihil ad damnationem contribuant. A for- mali namque peccato facilè exculant ea quæ ignoranter fiunt contra jus naturæ. Gratiam omnibus tribuunt proximè sufficientem, eam- que nemini denegari prætendunt, in pœnam originalis peccati. Ipsam denique carnis con- cupiscentiam, seu libidinem docent esse natu- ralem, non malam nec vitiosam. Primum à nobis reselleretur parte 2. ... Secundum resu- ratum est l. 9. ... parvulorumque sine bap- tismo morientium exemplo, gratiam ad salutem necessariam plerisque in pœnam peccati origi- nalis subtrahi, Augustino videtur tam perspi- cuum, ut ad parvulos illos, velut ad rem quæ negari nequeat, adversarios suos pluribus lo- cis provocet. Enimverò gratiam baptismi par- vulis ante rationis usum morientibus esse me- dium ad salutem unicè necessarium, fides Ca- tholica docet: quia nisi quis renatus fuerit de- nuo, non potest videre regnum Dei. Joan. 3. Pluribus verò parvulis infidelium, imò & fi- delium, gratiam istam denegat Deus, non ob præscientiam futurorum operum malorum ip- sorum, si ad adultam pervenissent ætatem (nemo quippe punitur, nec præmiatur ob ea quæ fecisset, si hoc vel illud contigisset, sed propter ea quæ reverà fecit (prout idem Au- gustinus non uno ostendit loco) sed quia ju- sto iudicio suo ipsos per istius gratiæ denega- tionem punire vult ob originale peccatum. Si ergo gratia ad salutem necessaria variis parvu- lis à Deo negatur propter originale peccatum; quâ veritate dici potest eam adultis, sive pro- pter originale, sive propter addita illi multa graviora peccata actualia, denegari non posse? Quomodo dicitur (inquit Augustinus epist. 217. aliàs 107. ad Vitalem) omnes homines eam gra- tiam fuisse accepturos, si non illi, quibus non datur, eam suâ voluntate respuerint (quoniam Deus vult omnes homines salvos fieri) cum multis non detur parvulis, & sine illa plerique moriantur, qui non habent contrariam volun- tatem, & aliquando cupientibus, festinantibus- que parentibus, ministris quoque volentibus ac paratis, Deo nolente non datur; cum repente, antequam detur, expirat, pro quo, ut acci-